

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen seutuvertailu 2018

Yleistä

- Varhaiskasvatuksen seutuvertailu julkaistaan uudistetussa muodossa toisena vuonna
 - Vuodelle 2018 otettiin mukaan muutamien tunnuslukujen vuotuista seuranta ja kerättiin tiedot kunnissa varhaiskasvatuksessa olevista tv-t-laitteista
- Seutuvertailu tarjoaa katsauksen varhaiskasvatuksen tilaan
 - Seutuvertailu kokoaa yhteen keskeiset varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen liittyvät toiminta- ja taloustiedot.
 - Lähtökohtaisesti tiedot ovat vertailukelpoisia, mutta kuntien toisistaan poikkeava tapa järjestää toimintaansa vaikuttaa vertailukelpoisuuteen, mikä on syytä muistaa tulkintoja tehtäessä. Luvuista ei voi tehdä johtopäätöksiä ilman, että niihin liittyvä viitekehys on tiedossa

Laskentaperusteet

Vertailussa käytetään kertoimia eri ikäisten lasten, koko- ja osa-aikahoitomuotojen sekä vuorohoidon kohdalla, jotta saadaan määriteltyä lapsikohtaiset kustannukset kunnan ikärakenteesta riippumatta.

Laskennalliset lapset lasketaan seuraavilla kertoimilla:

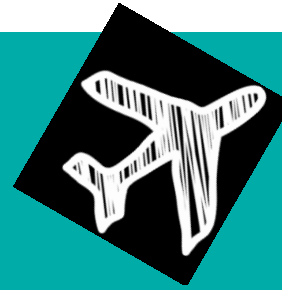
- ✓ alle 3-vuotiaat, kokopäivähoito: kerroin = 2
- ✓ yli 3-vuotiaat, kokopäivähoito: kerroin = 1
- ✓ osa-aikahoito: kerroin = 0,60
- ✓ vuorohoito: kerroin = 1,4

Tehostetun ja erityisen tuen lapset sekä erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset on huomioitu kertoimella. Osa-aikahoidoksi lasketaan, mikäli varhaiskasvatusta annetaan 0-85 h/kk ja Vesilahdella 0-90 h/kk sekä enintään 10 pv/kk.

Lasten lukumäärätiedot ovat kuukausikeskiarvoja, joihin kesä- ja heinäkuu eivät sisälly.

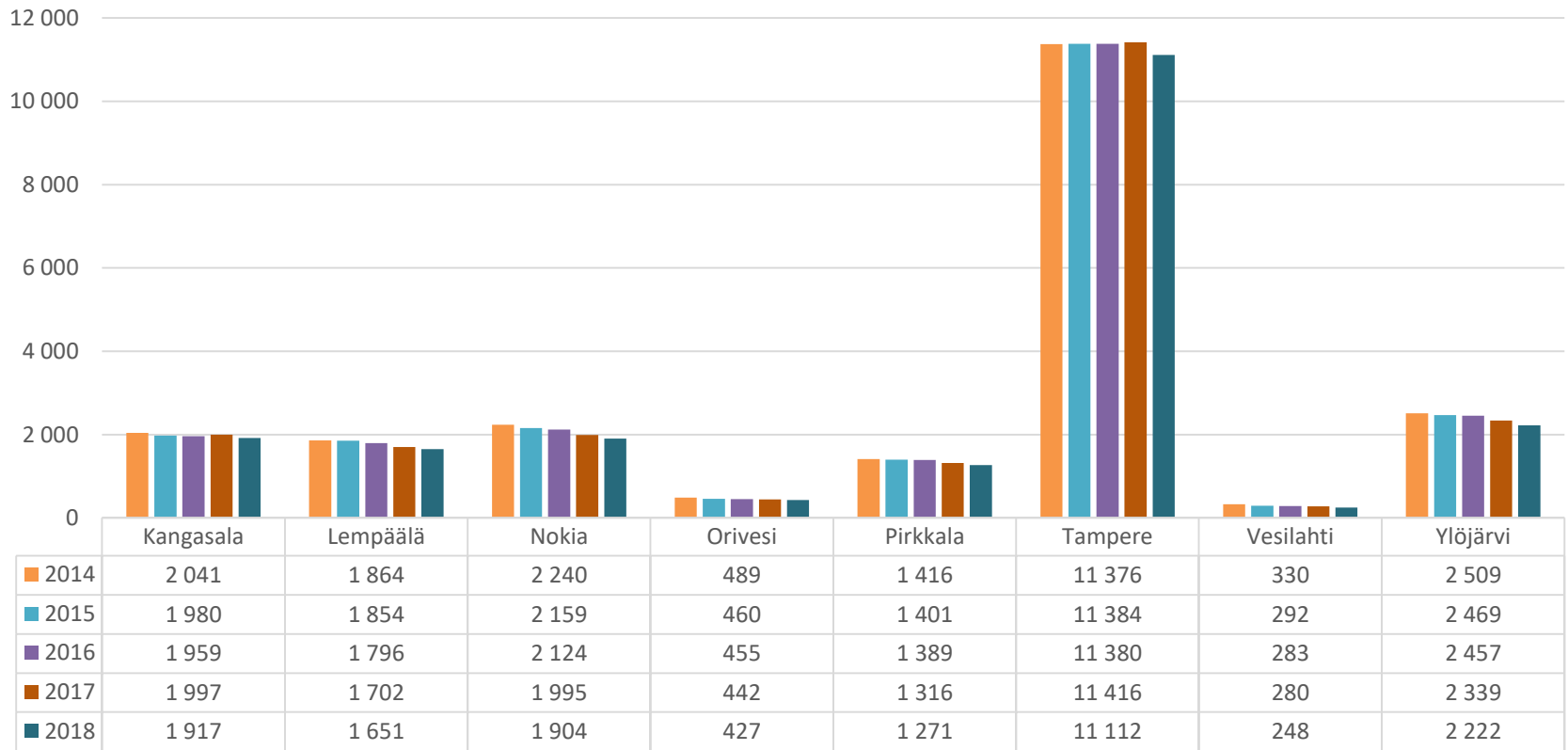
Käsitteitä

- Seuraavassa tiivistetään joitain vertailussa esitettäviä käsitteitä
 - Yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus: Kunnan rahoittamalla ja Kelan maksatuksen kautta perheelle ja yksityiselle hoitajalle tai päiväkodille myönnettävä tuki. Kunnissa on yksityisen hoidon tuen lisäksi käytössä kuntalisä, joka nostaa tuen määrää.
 - Palveluseteli: Kunta myöntää asiakkaalle palvelusetelin, jolla hän voi hankkia varhaiskasvatuspalveluita niistä yksityisistä päiväkodeista tai kerhoista, jotka on hyväksytty palvelusetelituottajiksi ja jotka noudattavat seudulla yhteisesti hyväksyttyä sääntökirjaa. Kunta vastaa yksityisten toimijoiden valvonnasta, seurannasta ja ohjauksesta.

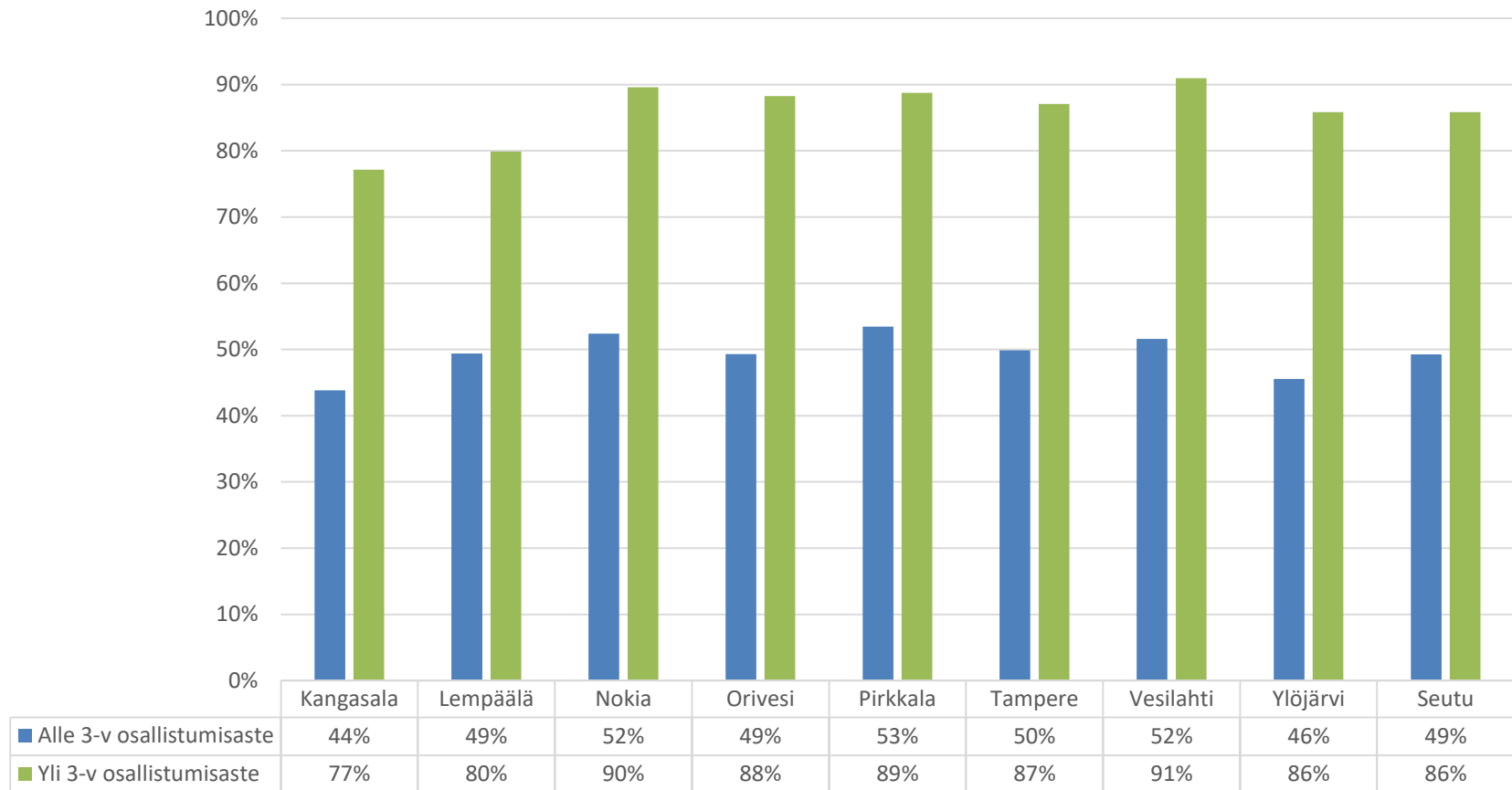
Asiakkaat

1-5-vuotiaiden lasten lukumäärä

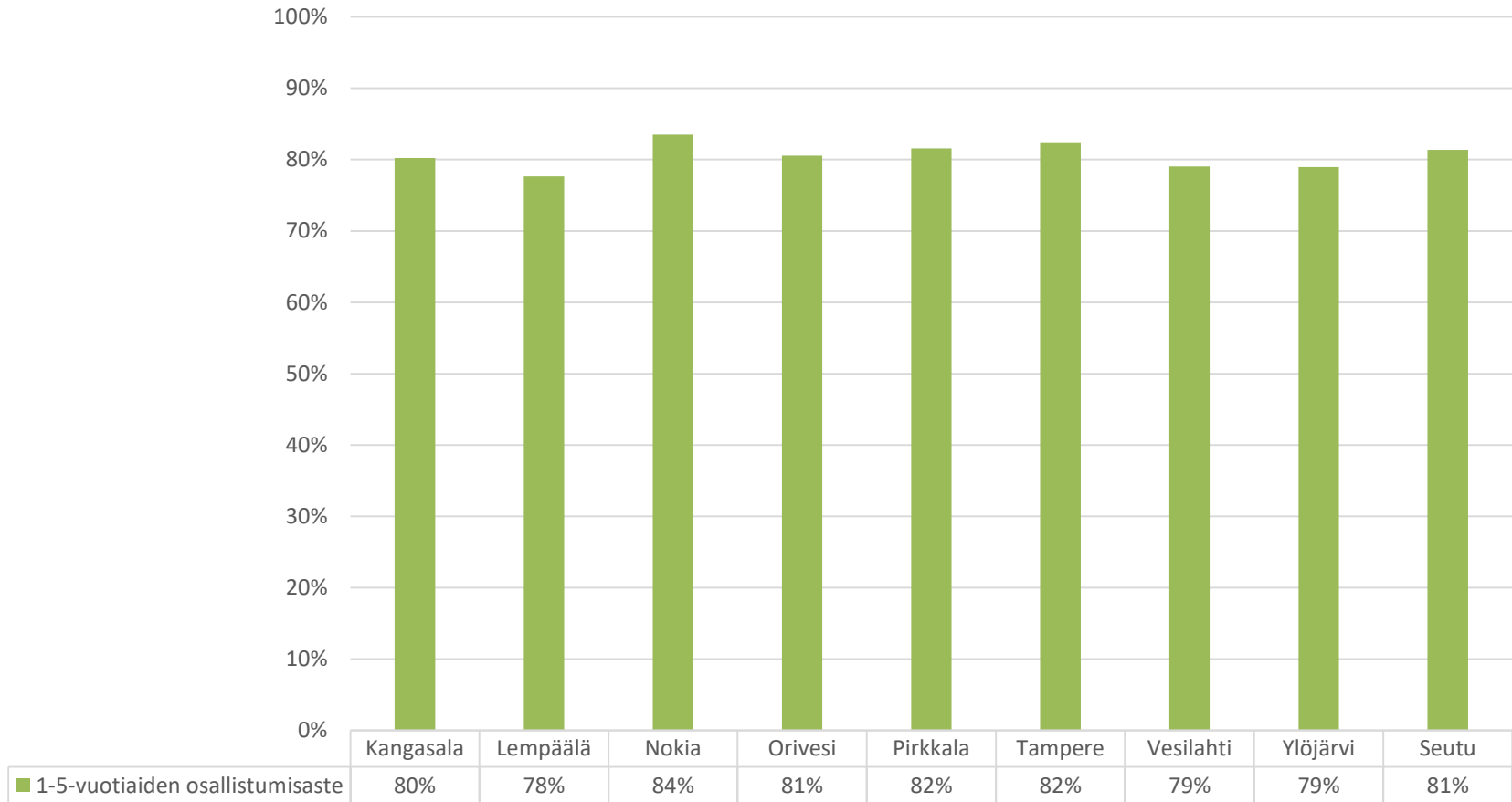
- Varhaiskasvatukseen lasten (1-5-vuotiaat) määrä on ollut seudulla laskusuunnassa viime vuodet. Vuodesta 2014 yhteismäärä on pudonnut noin 1 500 lapsella.
- Kuitenkin samaan aikaan yhä useampi lapsi osallistuu kunnan järjestämiin varhaiskasvatukseen, mikä on vastaavasti nostanut palvelukysyntää.

Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin

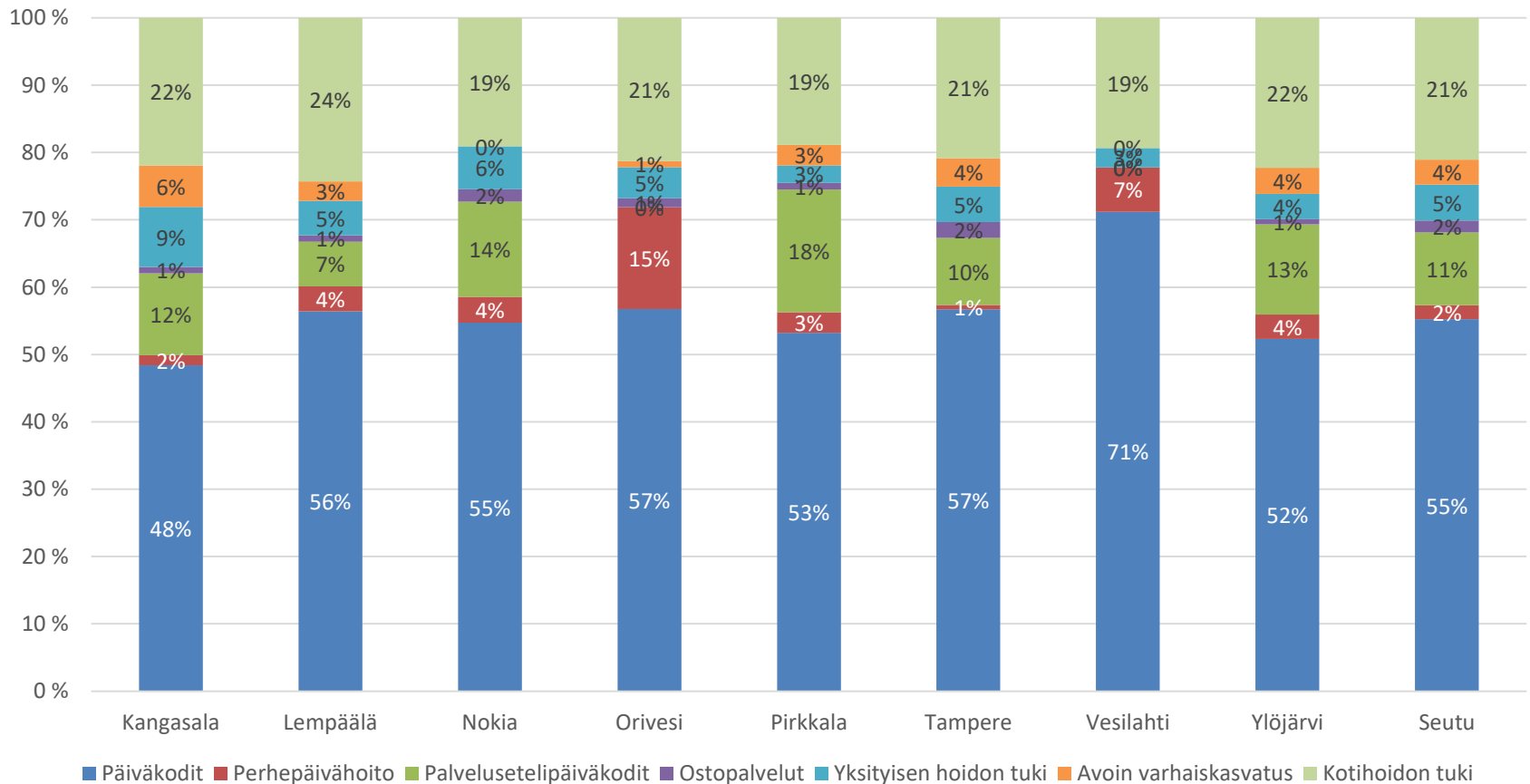
- Oheisessa kuviossa esitetään osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin. Tunnuslukuun on sisällytetty päiväkodit, perhepäivähoito, ostopalvelut ja palvelusetelit. Avointa varhaiskasvatusta tai yksityisen hoidon tukea ei ole huomioitu osuuksissa.

1-5-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin

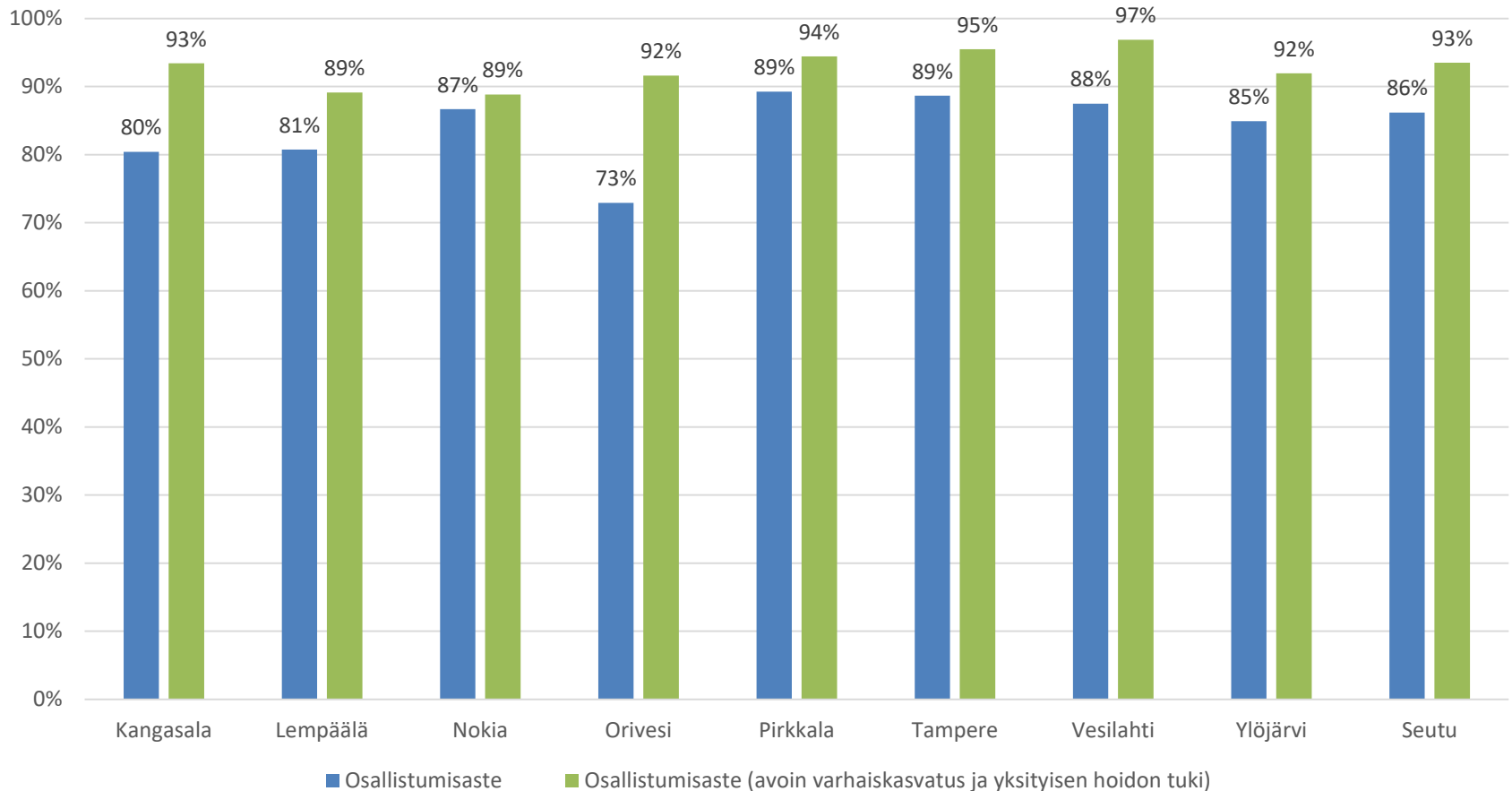
- Kuviossa esitetään 1-5-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin. Myös avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki ovat mukana luvuissa.

Varhaiskasvatusmuotojen jakauma

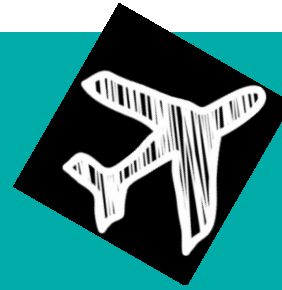

- Kuviossa esitetään, miten varhaiskasvatusikäiset lapset sijoittuvat eri palvelumuotojen piiriin.

5-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin

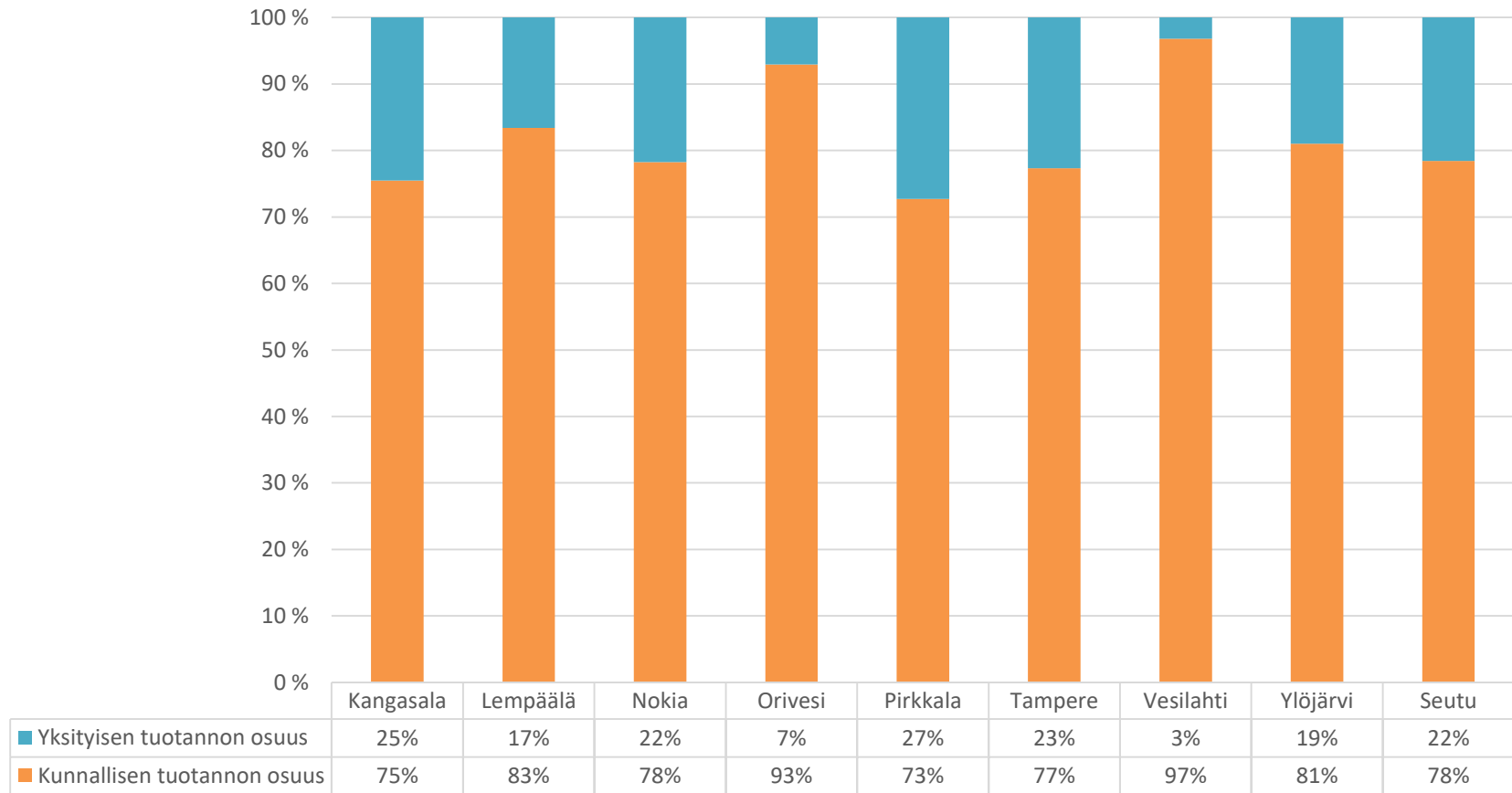

- Kuviossa esitetään 5-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin. Ensimmäiseen pylvääseen on sisällytetty päiväkodit, ostopalvelut ja palveluseteli. Jälkimmäiseen pylvääseen on lisätty em. lisäksi perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki.
- Mikäli 5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus toteutuisi, on seudulla noin 610 lasta, jotka voisivat siirtyä varhaiskasvatuspalveluiden piiriin.
- Vieraalla paikkakunnalla olevat lapset vaikuttavat hieman eri kuntien osallisuusasteeseen.

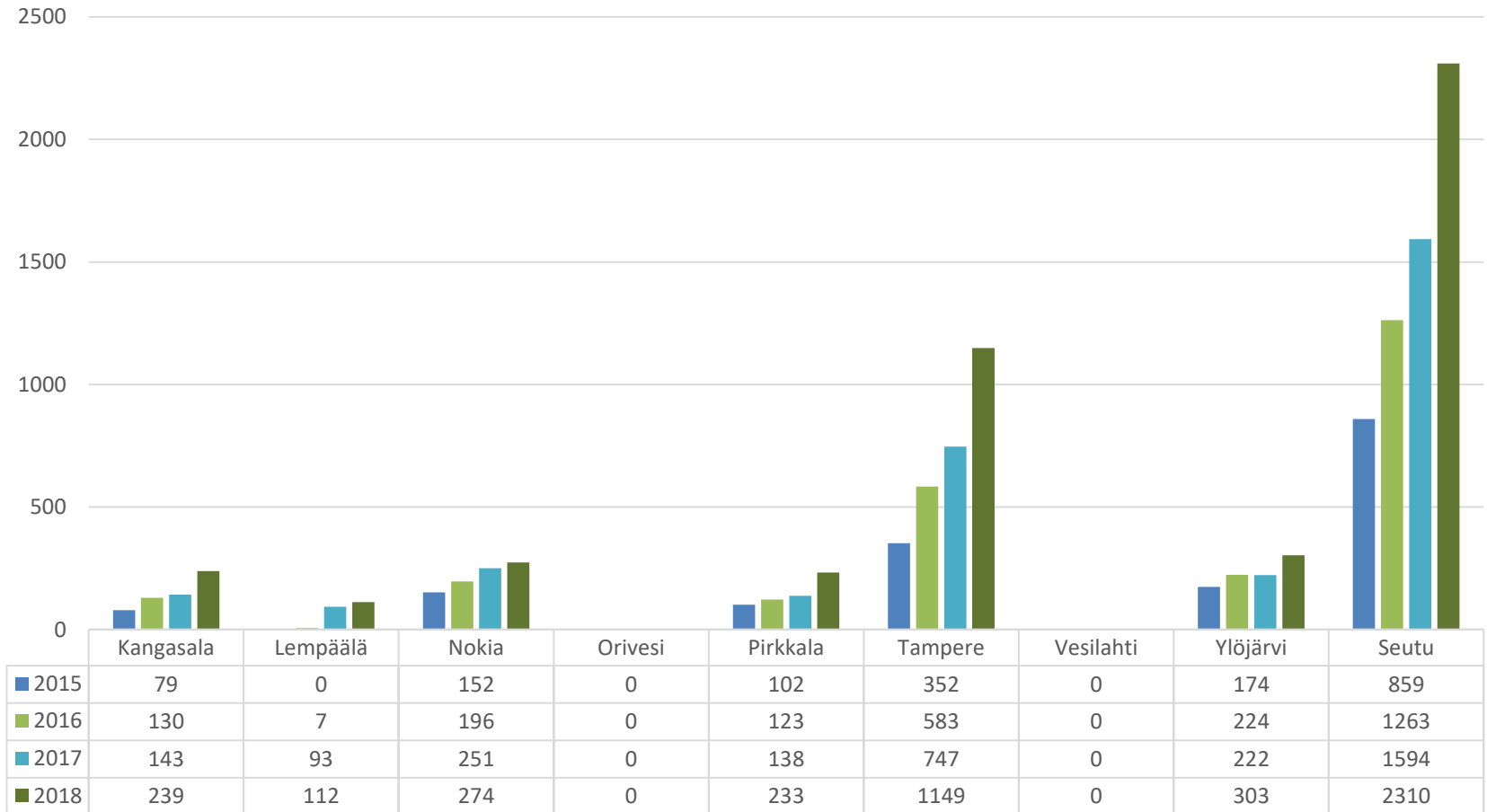
Eri palvelutuotantomuodot

Julkisen ja yksityisen tuotannon osuudet 2018

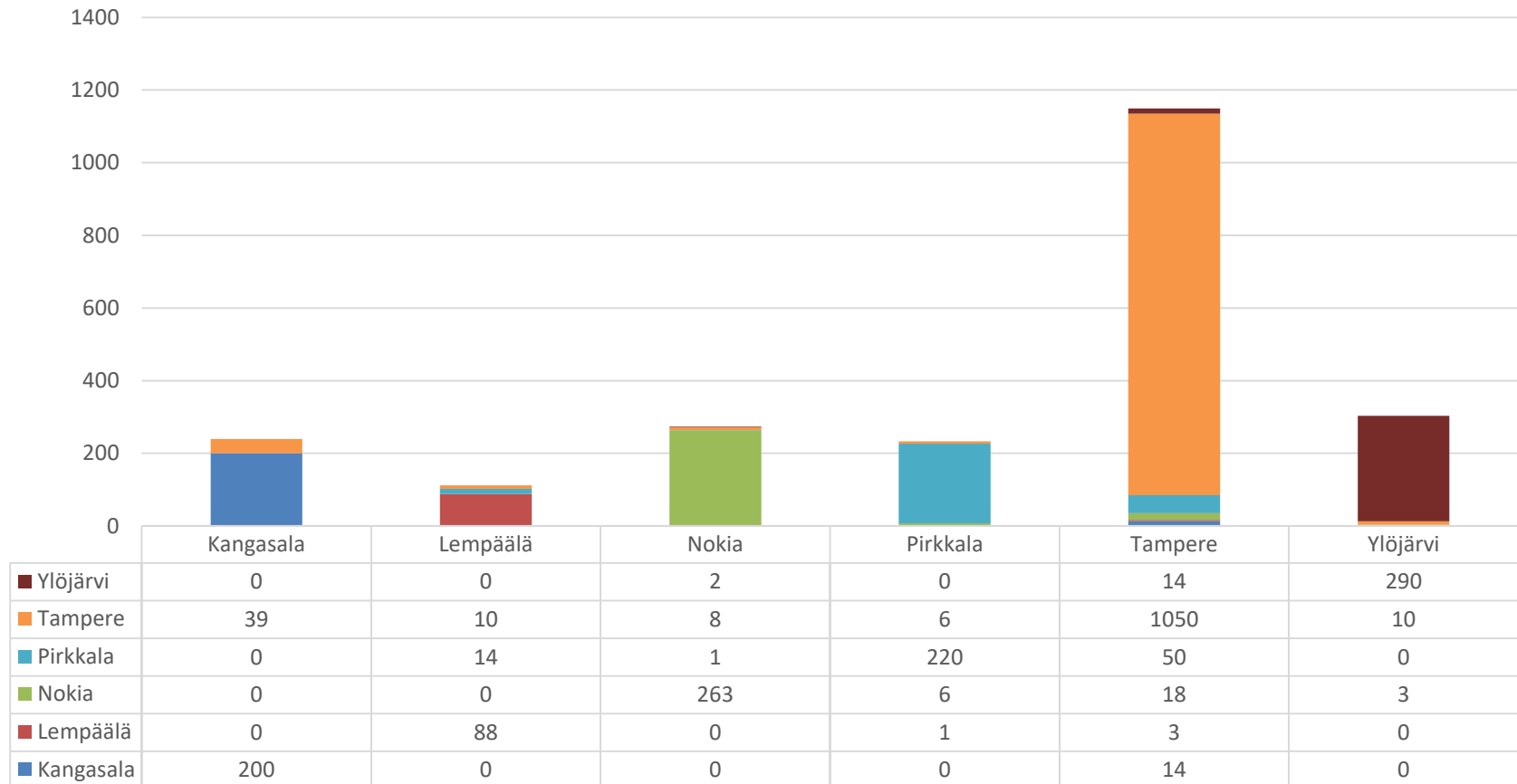
- Yksityisen palvelutuotannon osuus kasvoi 2 prosenttiyksiköllä vuodesta 2017
- Kuviossa esitetään kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen osuudet kunnittain.
- Kunnalliseen tuotantoon on laskettu mukaan kuntien päiväkodit ja perhepäivähoito.
- Yksityisessä tuotannossa on mukana palvelusetelipäiväkodit, ostopalvelut yksityisiltä ja yksityisen hoidon tuella rahoitetut palvelut.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käytön muutos

- Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö on laajentunut viimeisen kolmen vuoden aikana.
- Tällä hetkellä palveluseteli on käytössä kuudessa kaupunkiseudun kunnassa.

Palvelusetelien käyttö kunnittain

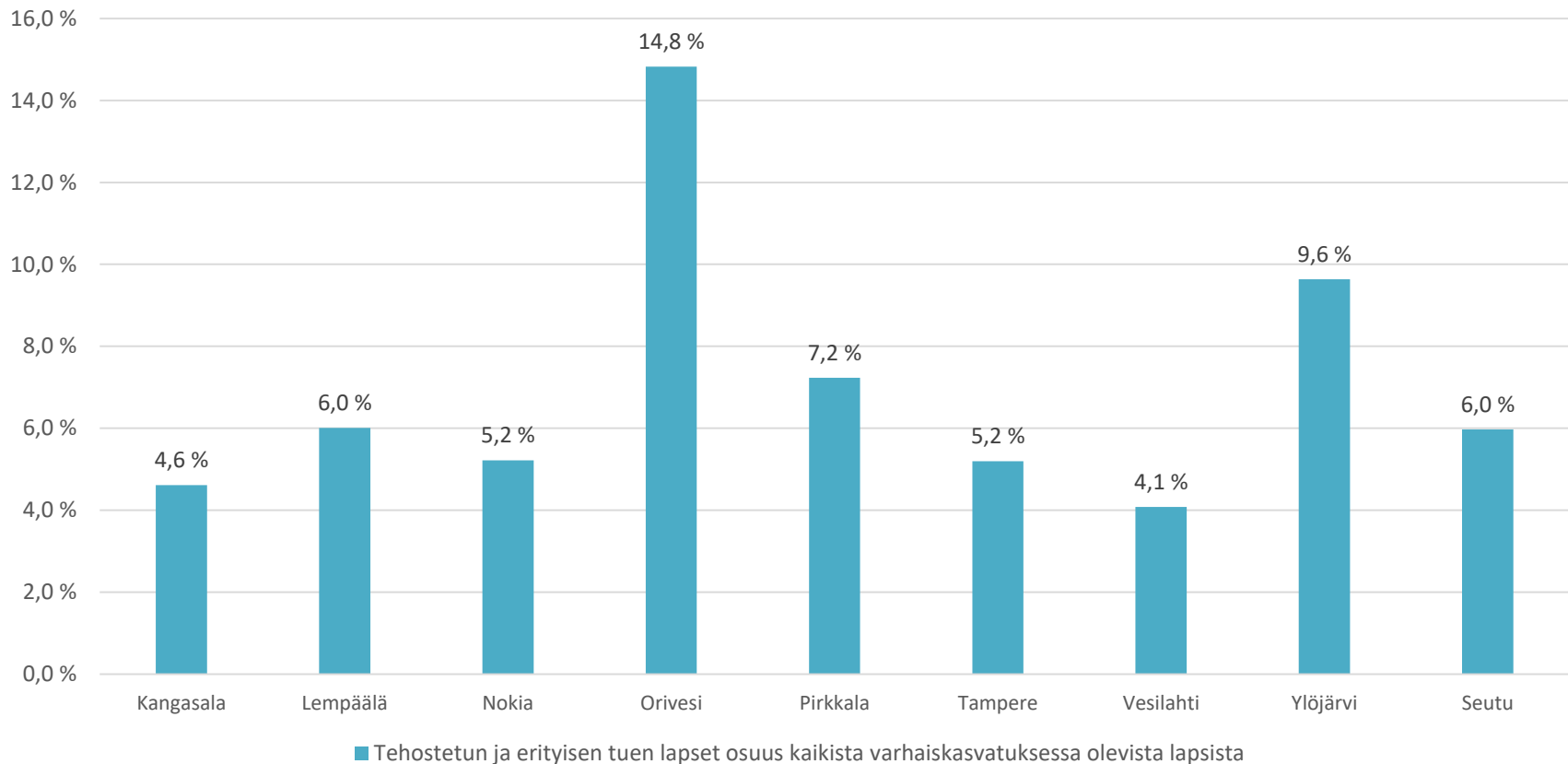

- Kuviossa esitetään, miten palveluseteliasiakkaat hakevat palveluita eri kunnissa sijaitsevista palvelusetelipäiväkodeista.
- Yhtenäinen kaupunkiseudun palvelusetelin sääntökirja mahdollistaa joustavan hakeutumisen palveluiden piiriin kuntarajasta riippumatta.

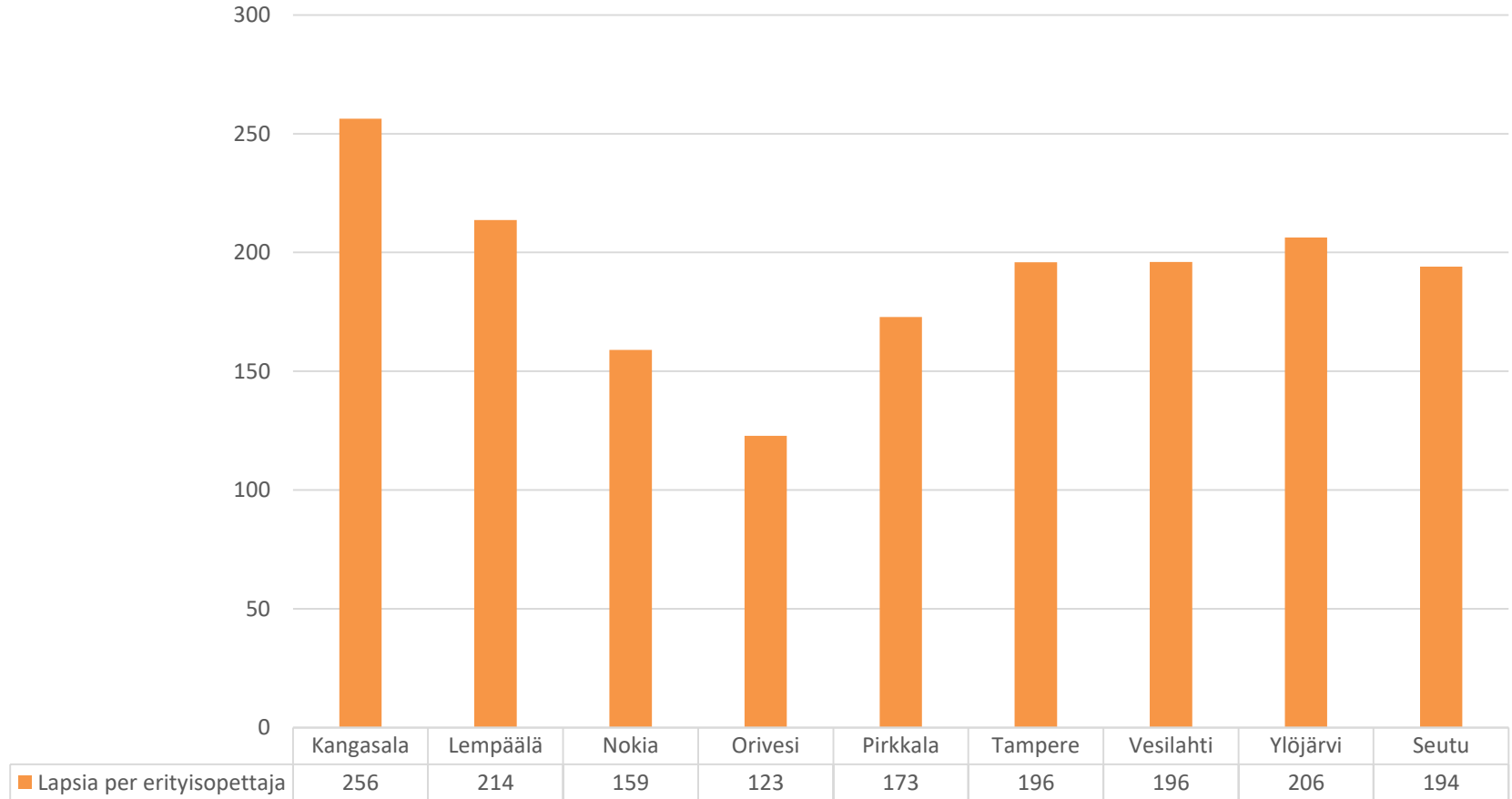
Tehostettu ja erityinen tuki sekä kasvun ja oppimisen tuki

Tehostetun ja erityisen tuen lasten ja erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten osuus

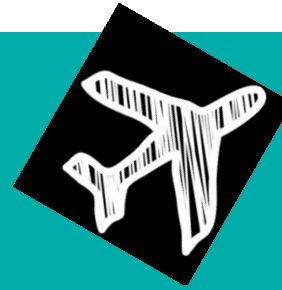

- Yllä kuviossa esitetään lasten osuus, jotka ovat tehostetun ja erityisen tuen tai kasvun ja oppimisen tukitoimien piirissä.
- Lukumääriin sisältyy lapset, joille on osoitettu lisäresursseja tuen järjestämiseksi.
- Tarkastelussa ovat kaikki varhaiskasvatuspalveluita saavat lapset.

Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia erityisopettajaa kohden

- Yllä olevassa kuviossa on varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrä erityisopettajaa kohden.
- Varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin on laskettu mukaan sekä kunnallisessa että yksityisessä toiminnassa olevat lapset.
- Joissain kunnissa erityisopettajiin on laskettu mukaan henkilöitä, jotka toimivat osaksi myös esiopetuksessa.

Taloudellisuus

Kustannuslaskelmien taustatiedot

Kustannusvertailuosiossa esitetään kustannuksia laskennallista lasta kohden.

- Laskennallisen lapsen kertoimet ja laskentatapa on selostettu vertailun alkuosan [diassa](#).
- Varhaiskasvatuksen kustannuksilla tarkoitetaan tässä vertailussa kattavasti kaikkia palveluiden järjestämiseen liittyviä kustannuksia.
- Tästä poiketen päiväkotien ja perhepäivähoidon kustannuksilla tarkoitetaan kyseisten toimintayksiköiden tai hoitomuodon suoria kustannuksia, joista puuttuu tiettyjä kustannuslajeja koko varhaiskasvatukseen nähden.
- Ratkaisulla on haluttu muodostaa päiväkotien kustannuksista vertailukelpoiset palvelusetelikustannuksiin nähden.

Varhaiskasvatuksen kustannukset

- Kaikki päiväkotien ja perhepäivähoidon toimintayksiköiden kustannukset
- Yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset
- Erityisvarhaiskasvatuksen kustannukset
- Varhaiskasvatuksen hallinnon kustannukset
- Osuus sivistyspalveluiden kustannuksista

Päiväkotien tai perhepäivähoidon kustannukset

- Kaikki päiväkotien ja perhepäivähoidon toimintayksiköiden kustannukset
- Yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Kustannuksen taustaa (1/2)

Yleisperiaatteet

- Kustannukset esitetään laskennallista kohden, jolloin varhaiskasvatuksen kustannukset jaetaan laskentaperusteet-dialla esitetyillä kertoimilla painotetuilla lapsimäärillä.
- Lapsimäärät lasketaan 10 kuukauden keskiarvon perusteella (kesäkuukaudet eivät ole mukana laskennassa).
- Seuraavaksi käydään läpi menolajien kustannuksiin liittyvät erityispiirteet.

Muut menot

- Muut menot sisältävät kaikki ne kustannukset, joita ei ole eritelty alla olevissa kohdissa.
- Niihin kuuluu mm. tarvike-, tavara-, tietotekniikka-, koulutus-, yms. kustannuksia.
- Ne sisältävät myös toimialan hallinnon, lautakuntatyön, varhaiskasvatuksen johdon ja hallinnon vyörytyserien kustannukset.

Tilavuokrat

- Kuntien välisiin eroihin vaikuttaa palveluverkon rakenne, kiinteistöihin tehdyt investoinnit ja korjausvelan taso, mahdolliset siirtokelpoiset tilaratkaisut sekä kunnan sisäisten vuokrien periaatteet.

Kustannuksen taustaa (2/2)

Ateriapalvelut

- Ateriapalveluiden kustannuksiin vaikuttaa kunnittain vaihtelevat aterioiden tuotteistamisperiaatteet, kiinteistökanta ja toisistaan poikkeavat järjestämismallit. Näistä syistä luvut eivät ole suoraan verrannollisia.

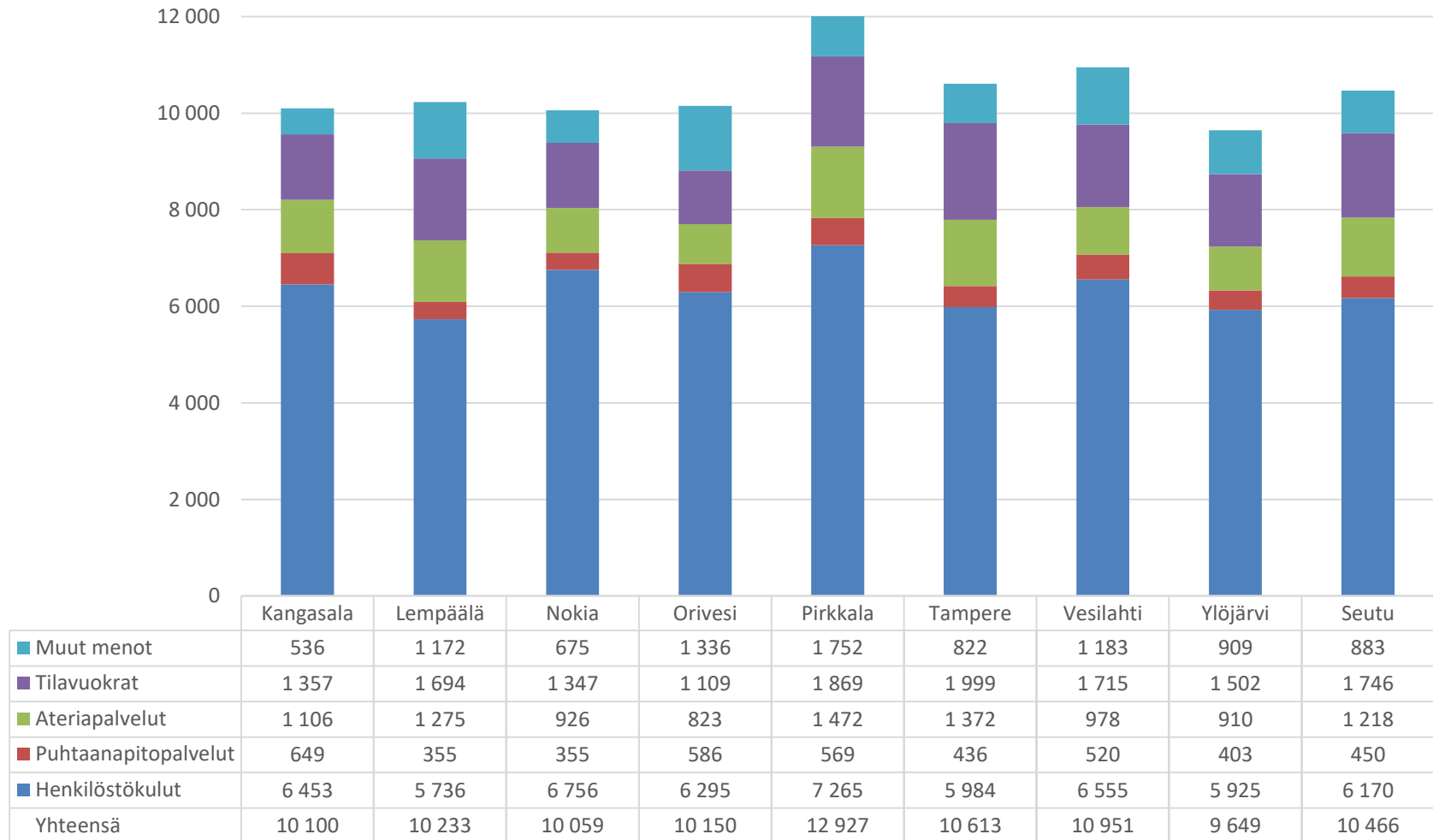
Puhtaanapitopalvelut

- Puhtaanapitopalvelut sisältävät kiinteistön siisteyteen liittyvien toimintojen kustannukset.

Henkilöstökulut

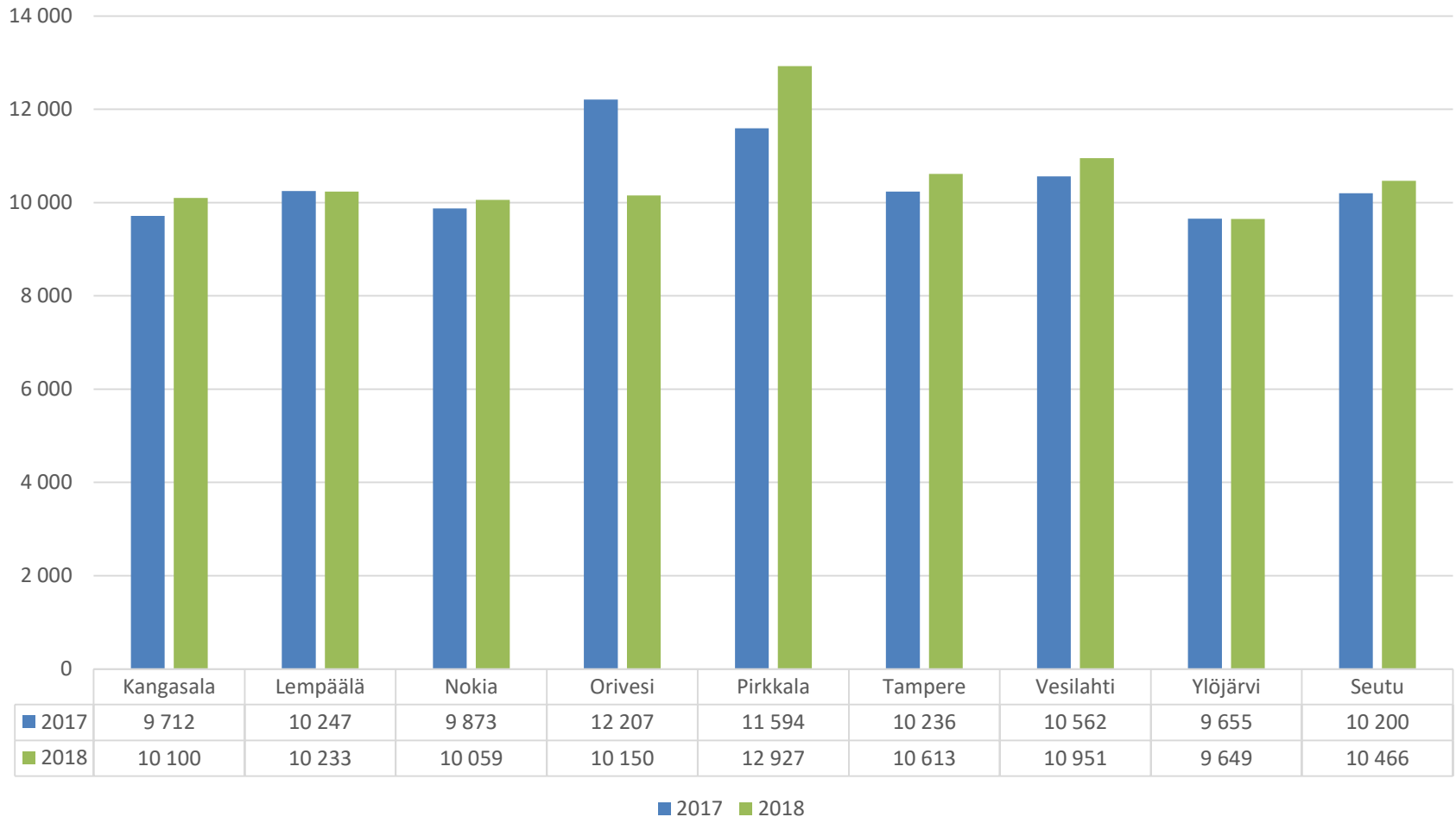
- Henkilöstökustannukset sisältävät varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden kasvatus- ja hoitohenkilöstön henkilöstökulut.
- Henkilöstökulut ovat parhaiten vertailukelpoiset.

Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden 2018

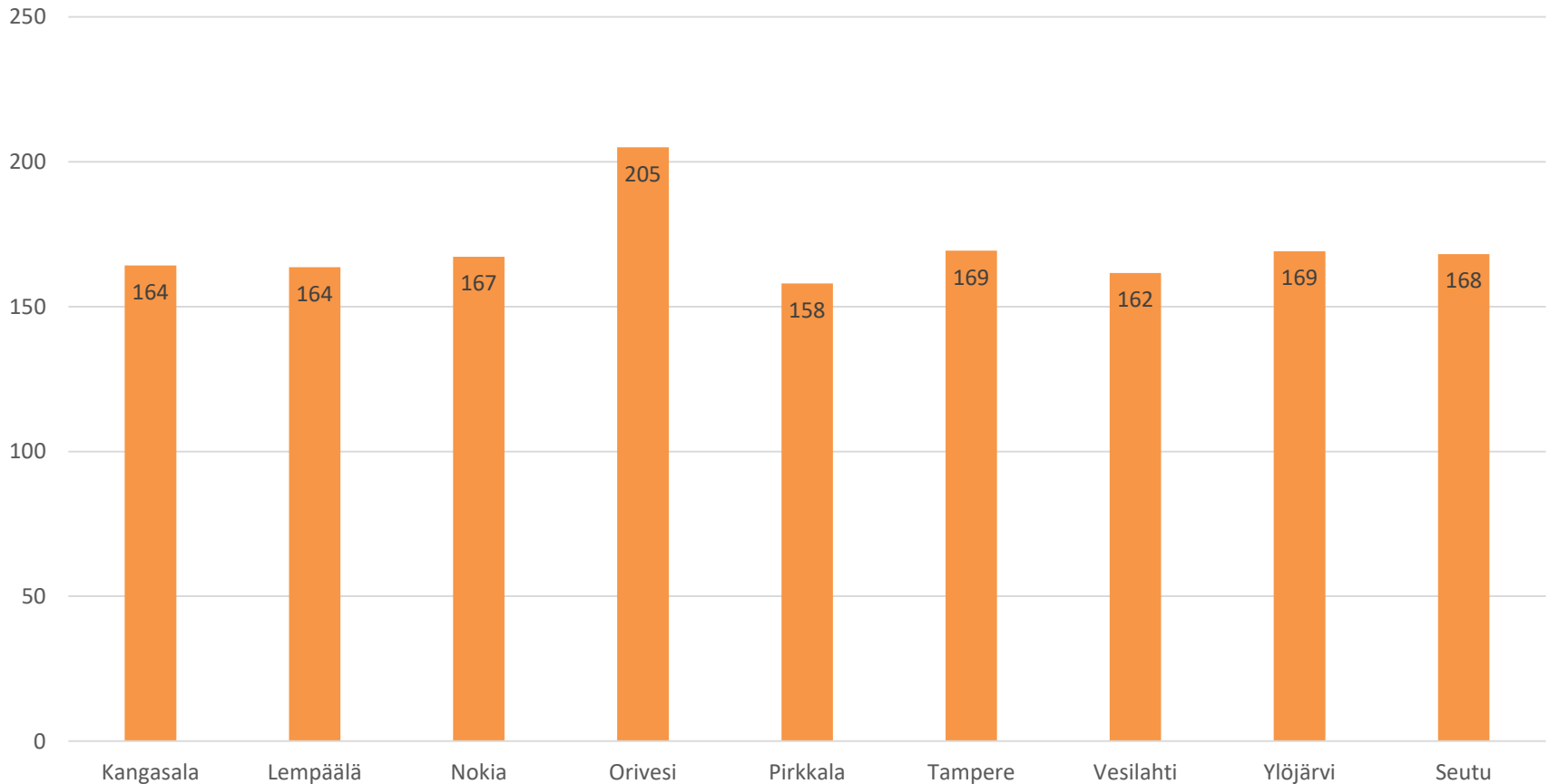
- Kuvioon on koottu varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohden. Tiedoissa on mukana sekä päiväkotihoito että perhepäivähoito.

Varhaiskasvatuksen kustannusten muutos

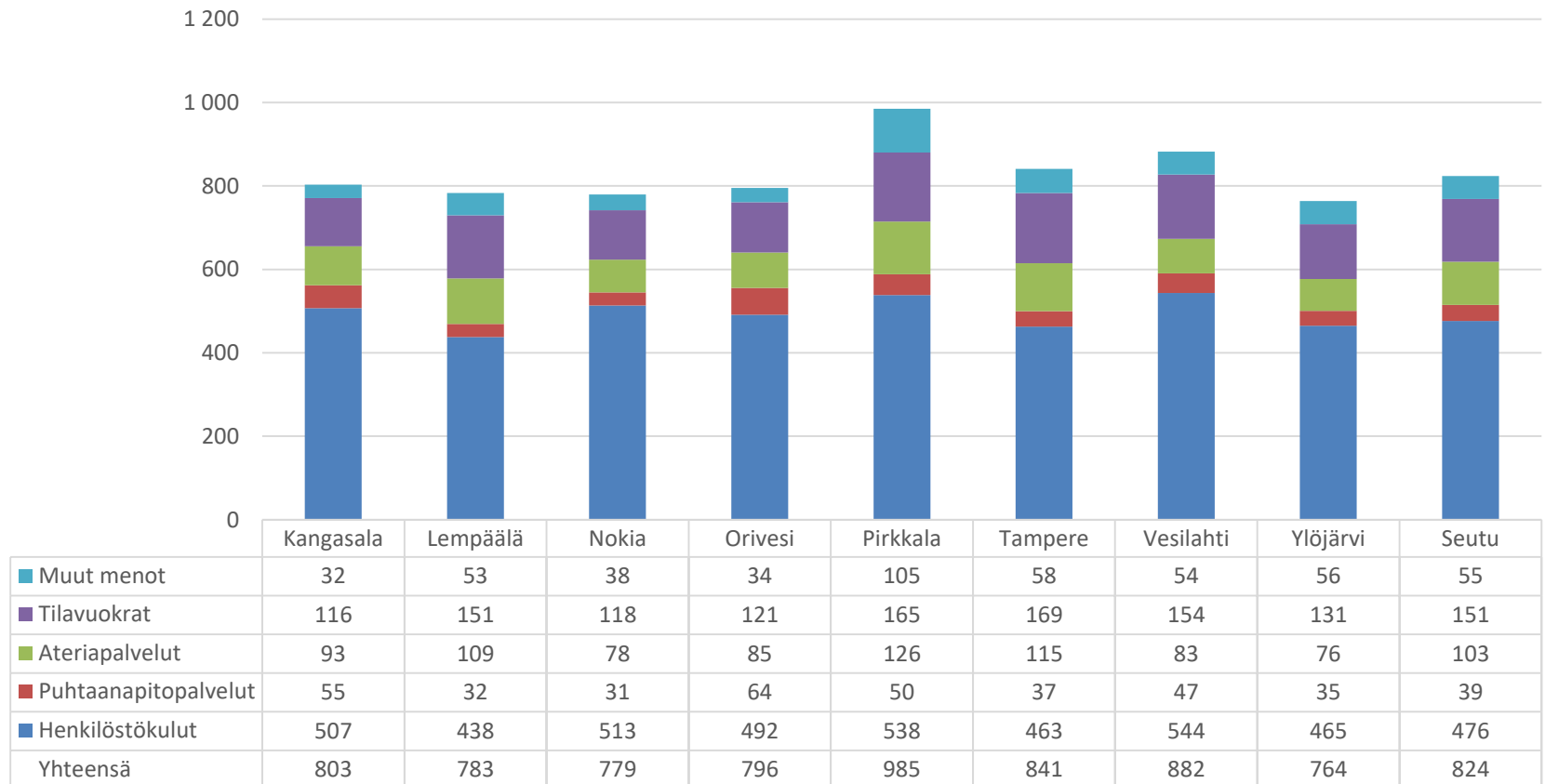
- Kuviossa esitetään laskennallista lasta kohden olevien kustannusten kehittyminen.
- Seudun keskimääräiset kustannukset ovat pysyneet samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden.

Keskimääräiset hoitopäivät lasta kohden päiväkotihoidossa

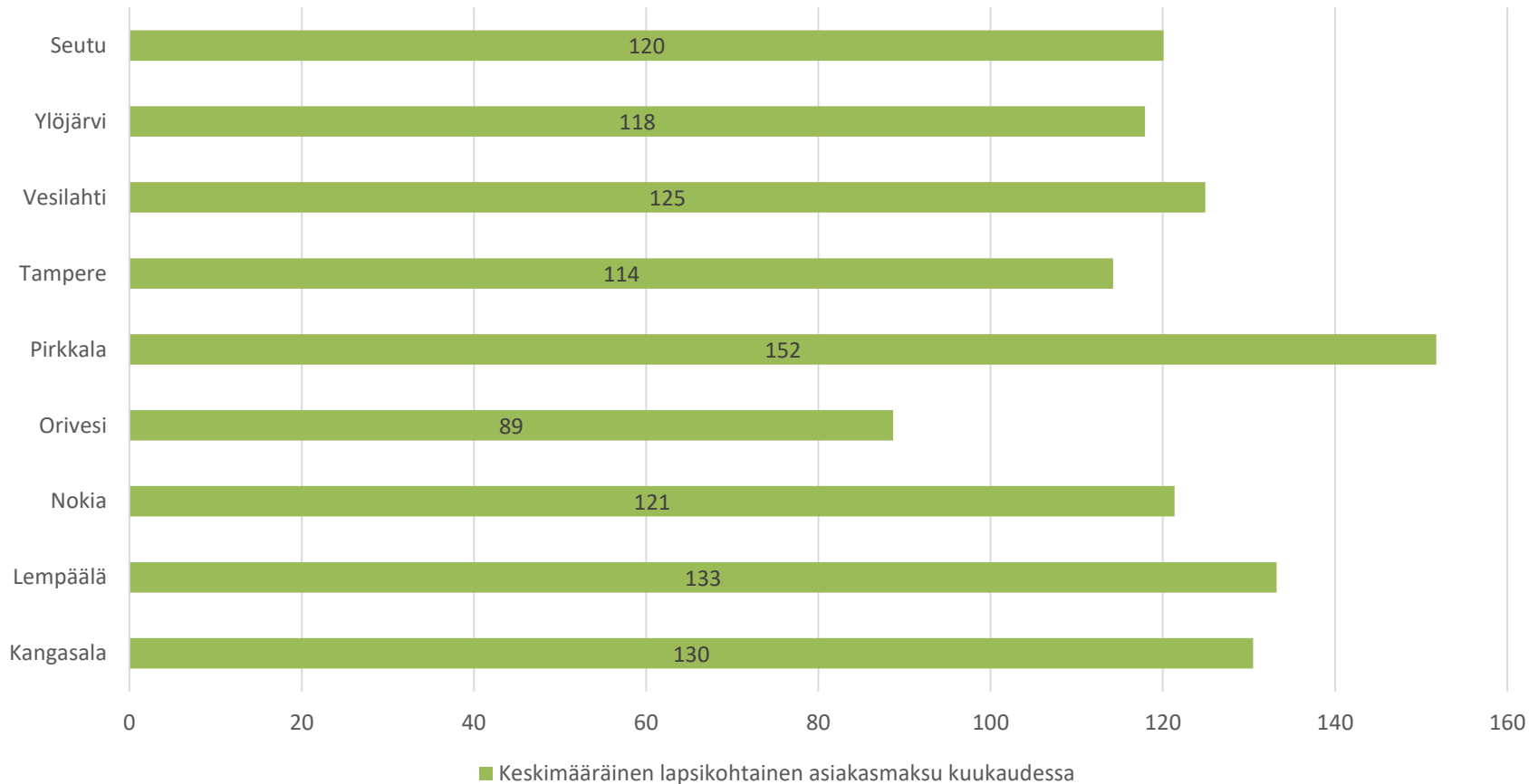
- Kuviossa havainnollistetaan monenako päivänä vuodessa päiväkodeissa olevat lapset osallistuvat keskimäärin varhaiskasvatukseen.

Päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden kuukaudessa 2018

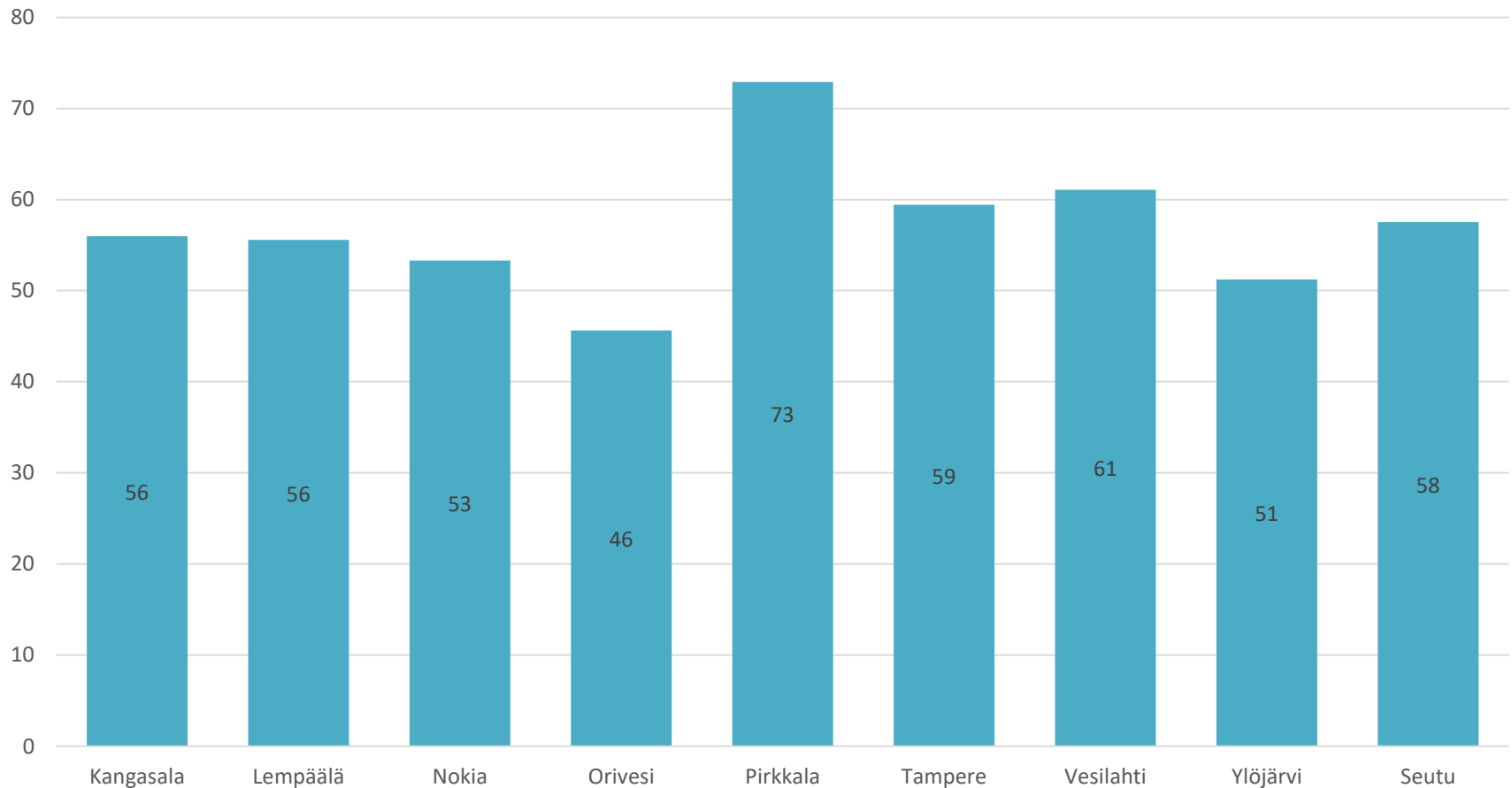
- Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohtaan muodostuvat toimintayksiköiden kustannuksissa. Luvuissa ei ole huomioitu varhaiskasvatuksen tai sivistyspalveluiden johdon kustannuksia.
- Muihin menoihin kuitenkin sisältyy yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo

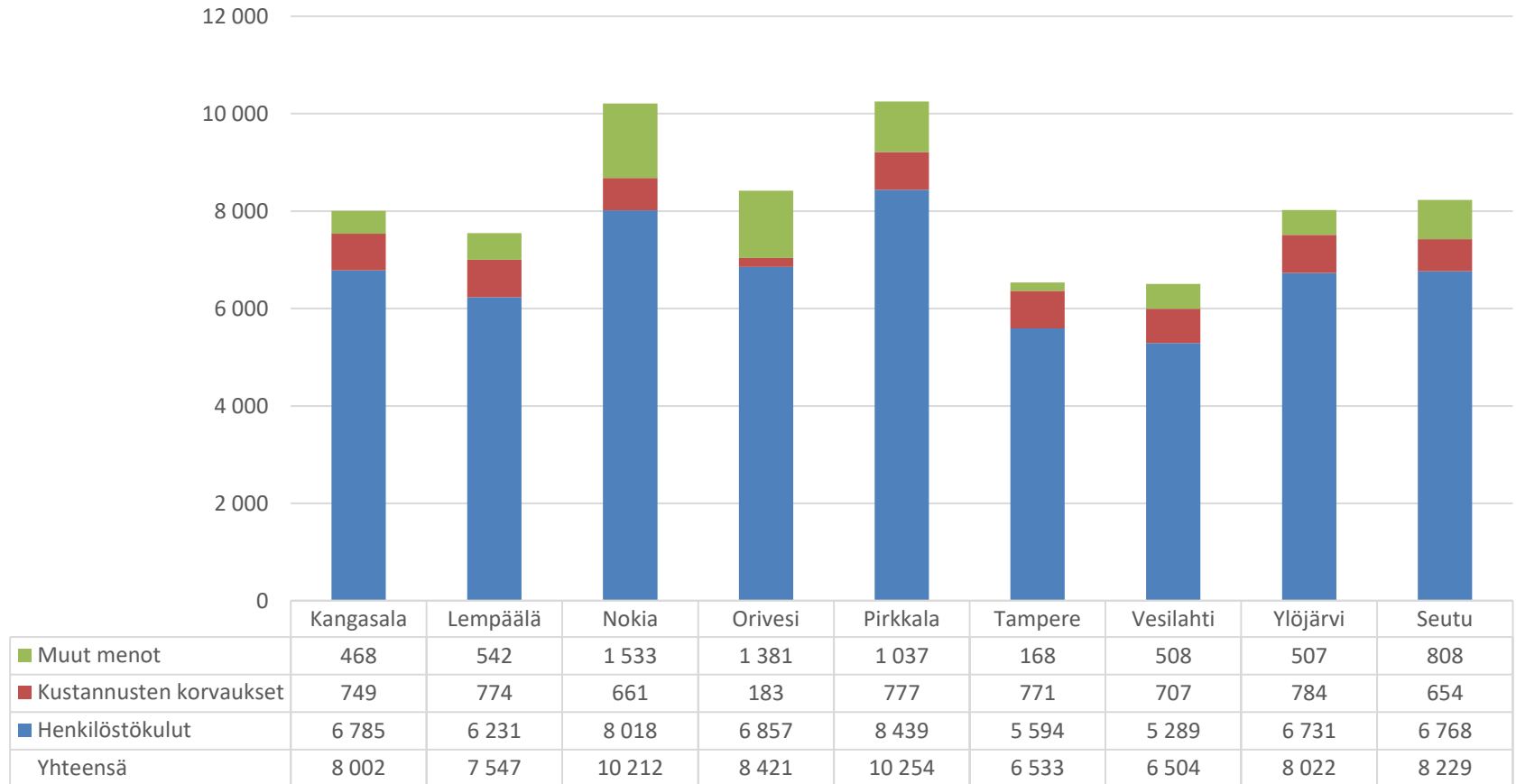
- Asiakasmaksutulo määräytyy perheen tulojen, varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän ja palvelujen käyttömäärän mukaisesti.
- Kuntien välillä on melko suuria eroja keskimääräisessä asiakasmaksutulossa.

Ikävakioidun toteutuneen hoitopäivän hinta

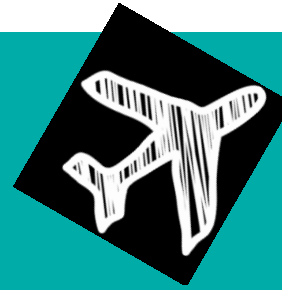

- Kuvioon koottu ikävakioidun hoitopäivän hinta kuvaa yhden yli 3-vuotiaan lapsen päiväkotipäivän järjestämisen kustannusta.

Perhepäivähoidon laskennalliset kustannukset lasta kohden 2018

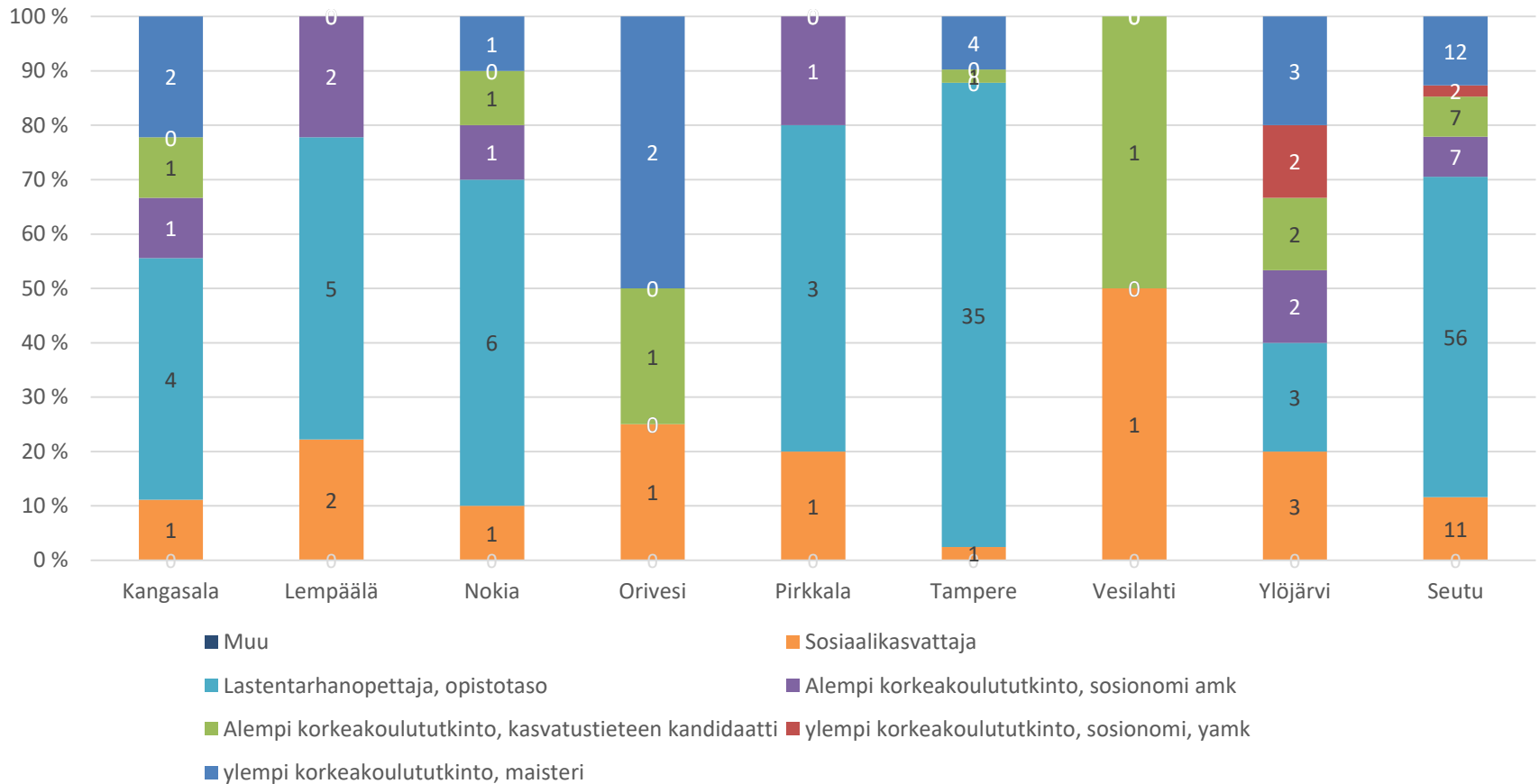

- Perhepäivähoidon kustannukset on laskettu samoilla ikäkertoimilla kuin päiväkotihoidossa.
- Hoitomuodon kustannuksissa on eroja kuntien välillä. Osa eroista voi selittyä toisistaan poikkeavilla käyttöasteilla tai toiminta- ja palkkausmalleilla.

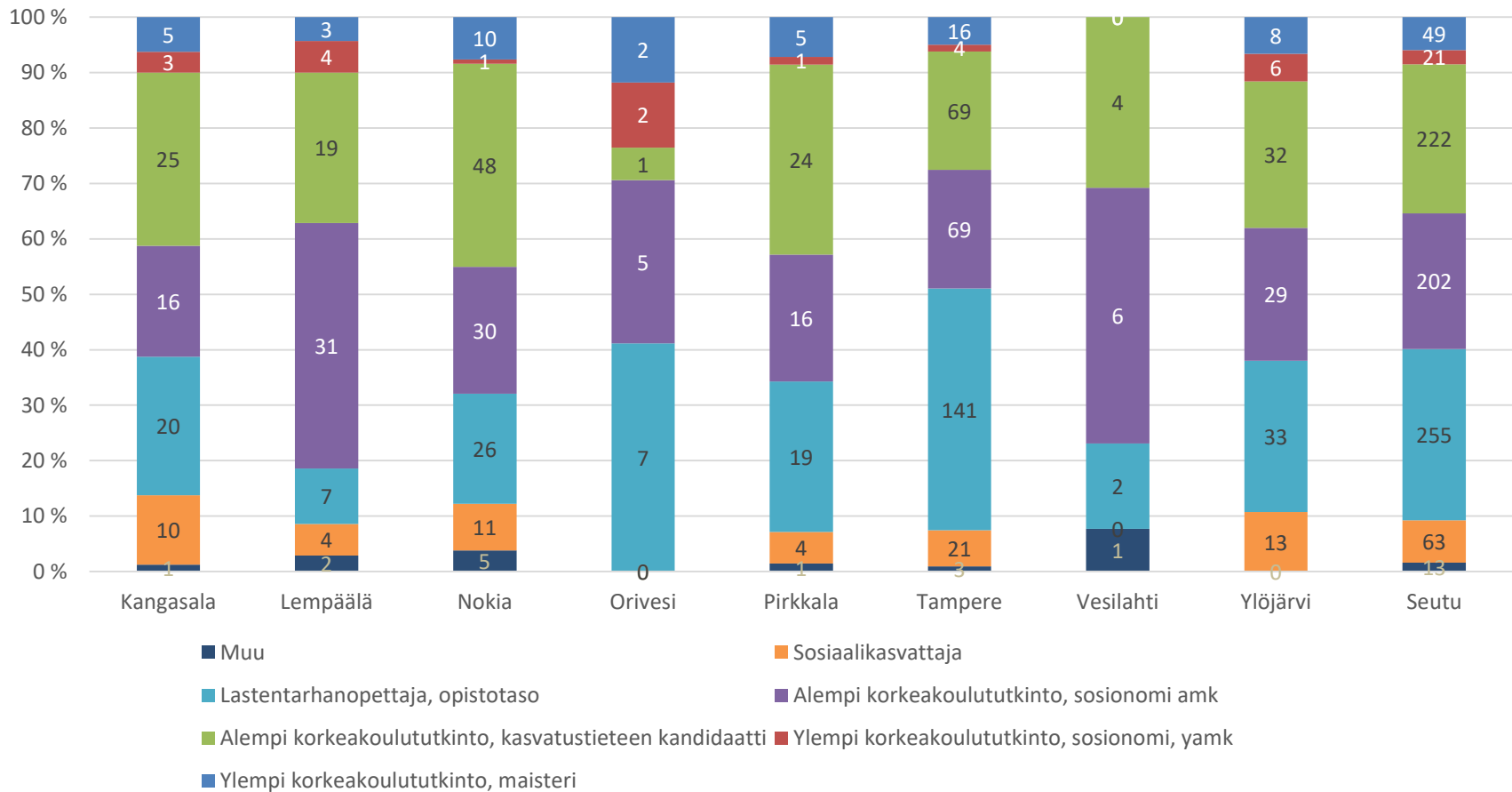
Henkilöstö

Päiväkodin johtajien koulutustausta

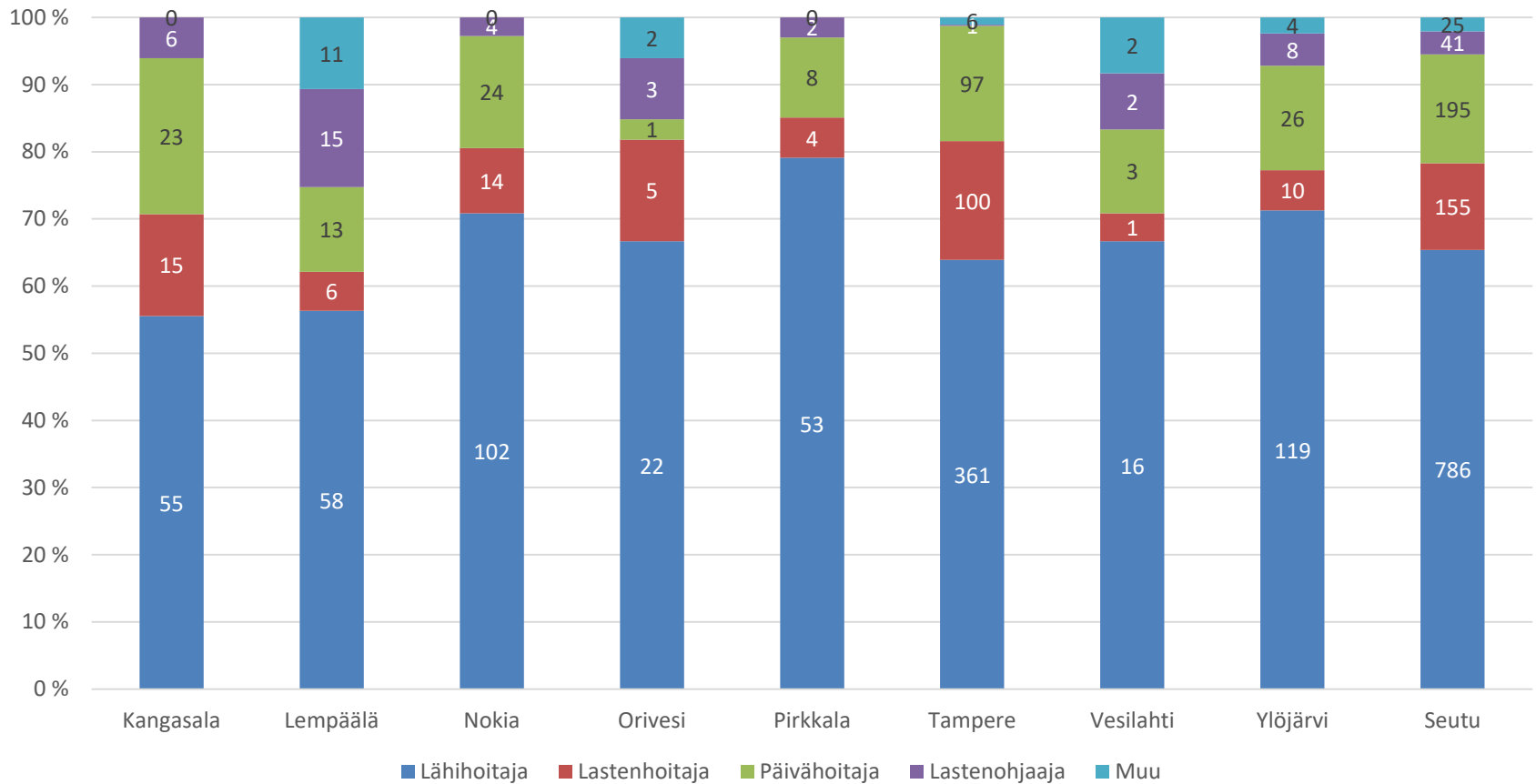
- Uuden varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimus nostetaan vuonna 2030 ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi eli kasvatustieteen maisterin tutkinnoksi, johon sisältyy varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ammatillisia valmiuksia antavat opinnot tai jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.
- Tällä hetkellä seudulla vain hieman yli 10 prosentilla päiväkodin johtajista on maisterintutkinto, mutta siirtymäsäännös mahdollistaa johtajatehtävissä toimivien jatkoon.

Päiväkodin opettajien koulutustausta

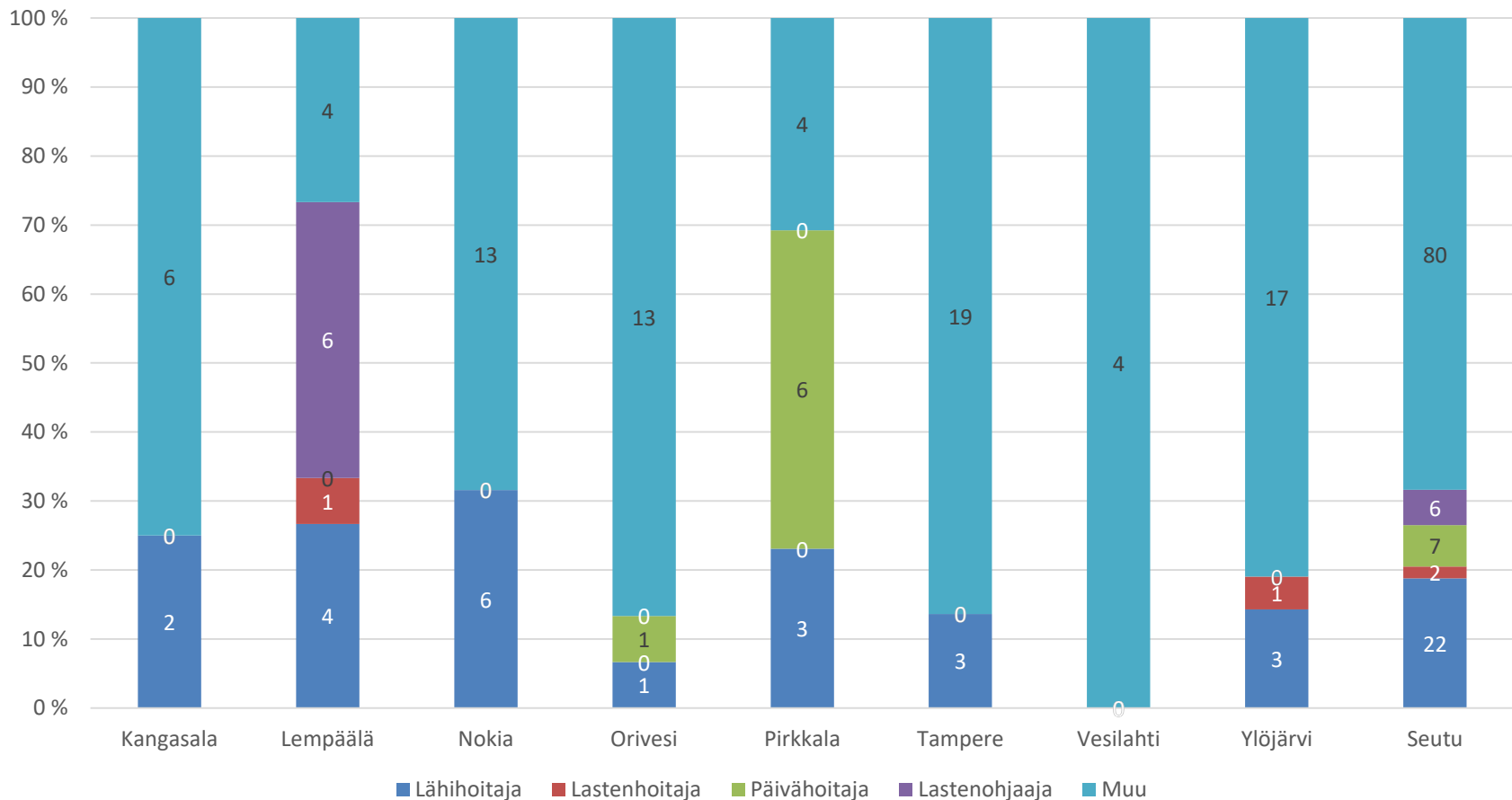
- Kuviossa esitetään päiväkodin opettajien koulutustausta.

Lastenhoitajien koulutustausta

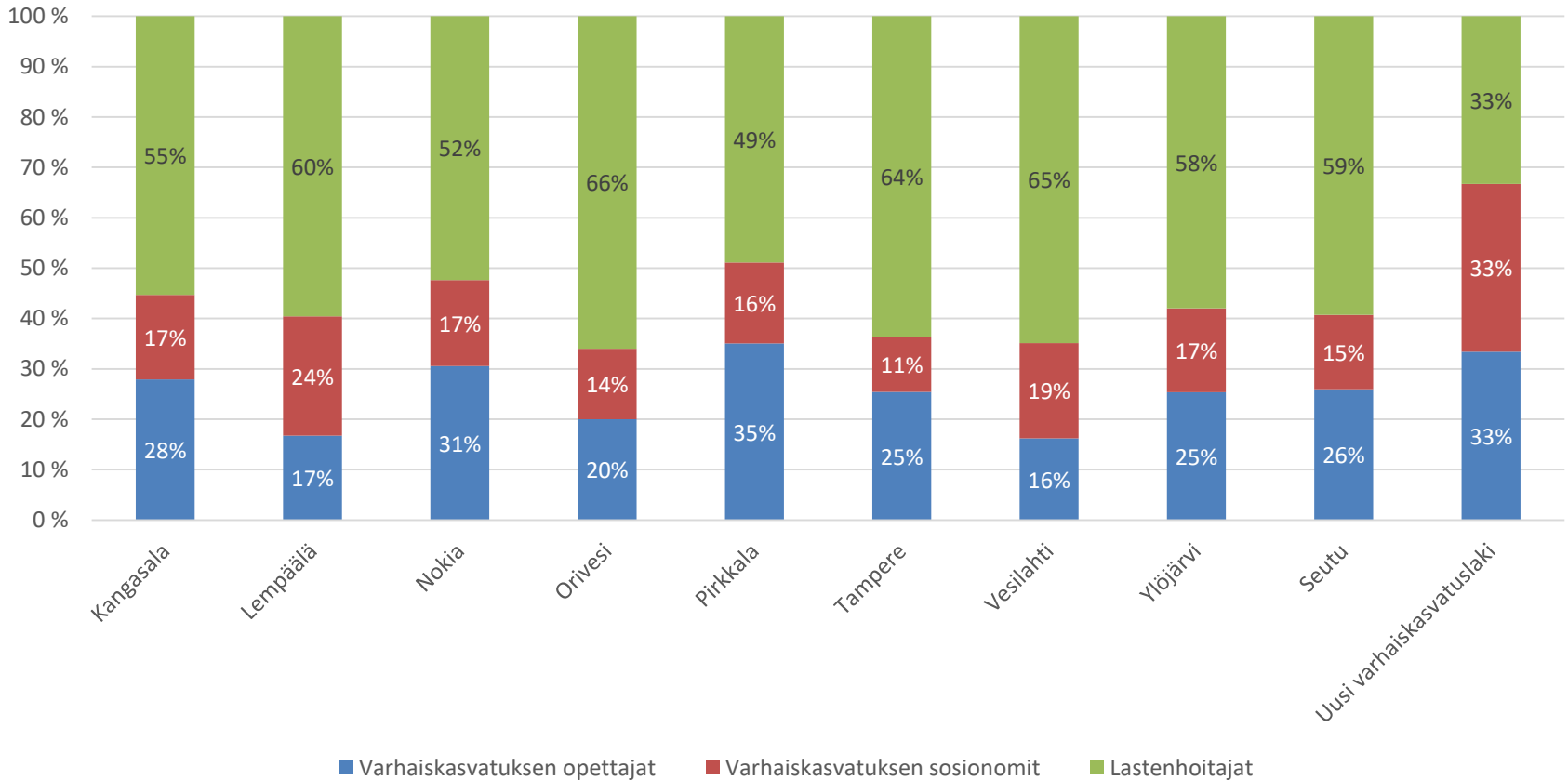
- Kuviossa esitetään lastenhoitajien koulutustausta.

Perhepäivähoitajien koulutustausta

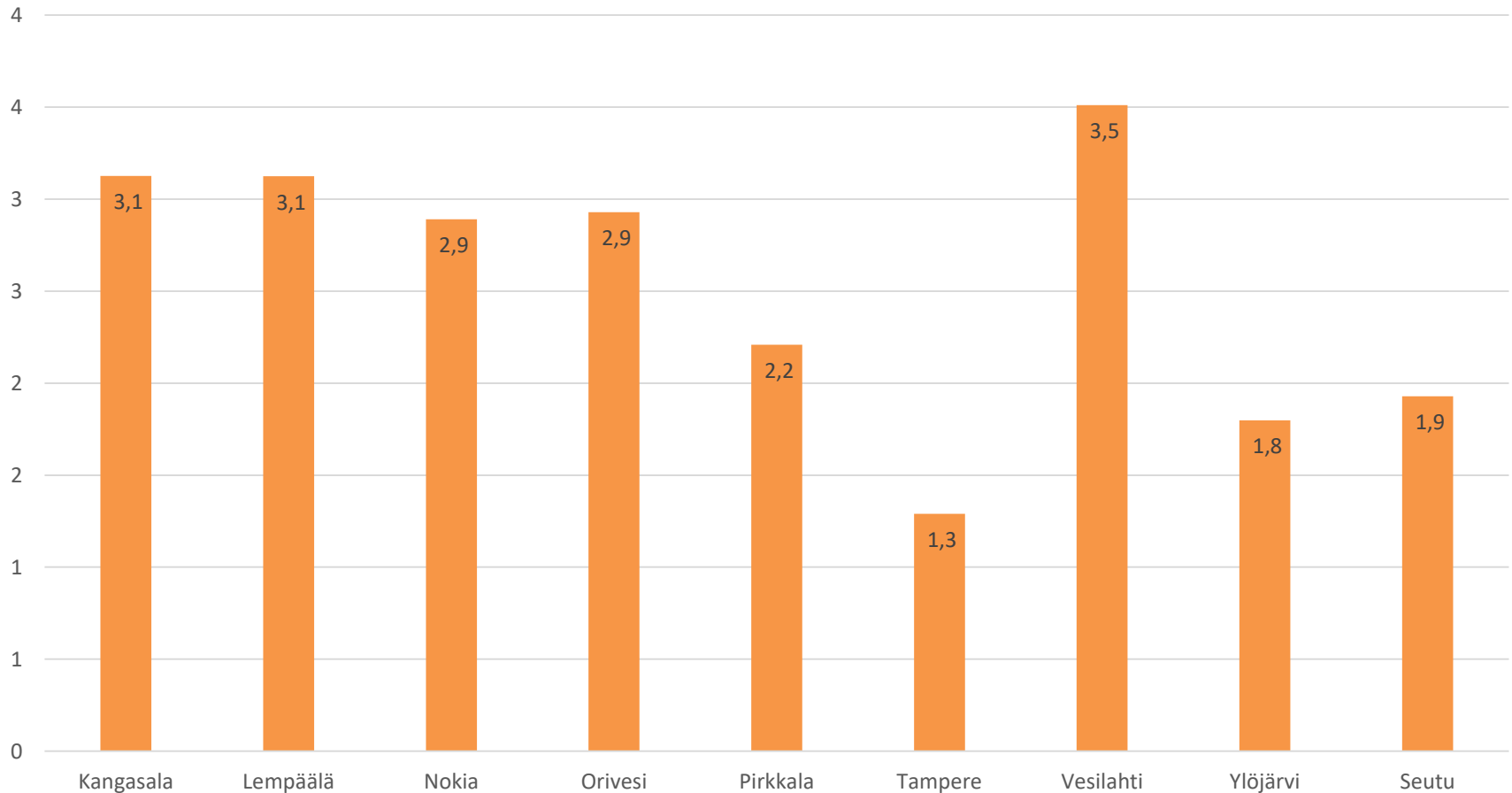
- Perhepäivähoitajien koulutustausta jakautuu seudulla monipuolisesti
- Useammilla perhepäivähoitajilla on jokin muu koulutus kuin joku yllä mainituista

Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön jakauma ammattinimikkeittäin

- Uuden varhaiskasvatuslain mukaan vuoden 2030 alusta lukien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.
- Nykyisellä henkilöstörakenteella seudulla tarvitaan vähintään noin 150 varhaiskasvatuksen opettajaa ja vähintään noin 380 varhaiskasvatuksen sosionomia tai opettajaa lisää. Tällöin lastenhoitajien tarve vähenisi noin 530 työntekijällä.

Koulutuspäivien lukumäärä työntekijää kohden

- Pylväskuviossa esitetään koulutuspäivien lukumäärä työntekijää kohden.
- Joidenkin kuntien tiedot eivät kata sisäisiä koulutuksia, jolloin koulutuspäivien lukumäärä on todellisuudessa suurempi.

Yhteenveto

- Edellisen vuoden ison uudistuksen jälkeen varhaiskasvatuksen seutuvertailuun on tehty maltillisia lisäyksiä.
- Mukaan on tuotu vuotuista seurantatietoa aiempaa useammista tunnusluvuista.
- Lisäksi uutena tietona on mukana perhepäivähoitajien koulutustausta ja lasten käytössä olevien tvt-laitteiden määrä.
- Uusi varhaiskasvatuslaki tulee vaikuttamaan merkittävästi sekä kasvattajien että erityisesti johdon koulutusrakennetta siirtymävaiheen aikana ja sen jälkeen. Muutosta seurataan säännönmukaisesti vertailussa.